RAPPORT TER TERECHTZITTING
in de gevoegde zaken C-346/90 P*

I — De feiten en het procesverloop voor het Gerecht

Uit het arrest van het Gerecht van 26 september 1990 (zaak T-122/89, F., Jurispr. 1990, blz. II-517) blijkt het volgende:

„1. Verzoeker F. trad in 1975 in dienst van de Commissie en werd per 1 april 1980 als ambtenaar in vaste dienst in de rang A 5 aangesteld. Na een handgemeen op 6 oktober 1982 met de directeur-generaal Personeelszaken en Algemeen Beheer werd besloten hem bij wege van tuchtmaatregel te ontslaan, zonder vermindering of intrekking van pensioenrechten. Nadat het Hof dit besluit wegens ontoereikende motivering nietig had verklaard (arrest van 29 januari 1985, zaak 228/83, F., Jurispr. 1985, blz. 275), werd hij bij — ditmaal naar behoren gemotiveerd — besluit van de Commissie van 6 mei 1985 opnieuw ontslagen, zonder vermindering of intrekking van pensioenrechten. Bij arrest van 5 februari 1987 heeft het Hof verzoekers beroep tegen dit besluit verworpen (zaak 403/85, F., Jurispr. 1987, blz. 645).

2. Op 22 maart 1985, na de nietigverklaring van het eerste ontslagbesluit, verzocht F. om toepassing van artikel 78 Ambtenarenstatuut (hierna: het Statuut), naar luid waarvan ‚de ambtenaar recht heeft op invaliditeitspensioen wanneer hij blijvend invalide wordt, en deze invaliditeit als volledig wordt beschouwd, waardoor het hem niet mogelijk is werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn loopbaan overeenkomen'. Verzoeker en de Commissie hebben hierover een correspondentie gevoerd, die als volgt kan worden samengevat:

— in antwoord op het verzoek ex artikel 78 en na het tweede tuchtrechtelijk ontslag op 6 mei 1985 deelde de directeur-generaal Personeelszaken en Algemeen Beheer verzoeker bij brief van 11 juni 1985 mee, dat ‚na het [nieuwe] besluit om hem per 31 mei 1985 bij wege van tuchtmaatregel te ontslaan de voortzetting van de [hem] betreffende invaliditeitsprocedure geen zin meer heeft';

— naar aanleiding van deze brief stuurde verzoeker de betrokken directeur-generaal op 26 juni 1985 een brief waarin hij tegen voornoemd besluit van 11 juni opkwam en om voortzetting van de procedure ex artikel 78 verzocht. Op 27 juni 1985 deed hij ook de voorzitter van de Commissie een protestbrief toekomen waarin hij stelde, dat hij om toepassing van de artikelen 73 en 78 van het Statuut had verzocht, zodat de reactie van de Commissie van 11 juni 1985 op zijn verzoek van 22 maart 1985 ‚in strijd leek te zijn met de geest én de letter van de gemeenschapsregeling...';

* Procestaal: Frans.

— bij een brief van 28 januari 1986 aan de Commissie in antwoord op een brief van 21 januari 1986 die alleen over de procedure ex artikel 73 ging, liet verzoeker niet enkel aanspraken gelden op toepassing van artikel 73, doch ook van artikel 78.

3. Op 15 mei 1985 verzocht verzoeker eveneens om toepassing van artikel 73 van het Statuut, bepalende dat ‚... de ambtenaar met ingang van de dag zijner indiensttreding verzekerd is tegen uit beroepsziekten en ongevallen voortvloeiende risico's'. Naar aanleiding hiervan leidde de Commissie de procedure in die ter zake is voorzien in de regeling waarin de instellingen krachtens artikel 73, lid 1, van het Statuut in onderlinge overeenstemming de voorwaarden hebben bepaald waaronder deze risico's worden gedekt (hierna: ‚Regeling'). Hierin is onder meer bepaald, dat ‚het besluit tot vaststelling van de graad van invaliditeit wordt genomen na de stabilisatie van het door de ambtenaar opgelopen letsel' (artikel 20). Bij brief van 28 juli 1987 bracht het tot aanstelling bevoegd gezag krachtens artikel 21 van de Regeling het ontwerp-besluit ter kennis van verzoeker, te zamen met de conclusies van de door de instelling aangewezen arts, professor De Buck. In dit ontwerp-besluit werd verzoekers blijvende invaliditeit op 60% bepaald waarvan 30% van beroepsmatige oorsprong. Daarop verlangde verzoeker overeenkomstig voormeld artikel van de Regeling, dat het advies van de medische commissie zou worden ingewonnen. Deze commissie — bestaande uit drie artsen die respectievelijk worden aangewezen door het tot aanstelling bevoegd gezag, de ambtenaar of zijn rechtverkrijgenden, en in onderlinge overeenstemming door de eerste twee artsen — dient na beëindiging van haar werkzaamheden haar conclusies neer te leggen in een rapport, dat wordt toegezonden aan het tot aanstelling bevoegd gezag en aan de ambtenaar of zijn rechtverkrijgenden.

4. Op 26 mei 1988 kwam de medische commissie tot de conclusie, dat verzoekers stoornissen waren gestabiliseerd; zij bepaalde de blijvende gedeeltelijke invaliditeit op 80%, onderverdeeld als volgt: 12% verband houdend met zijn toestand vóór zijn indiensttreding bij de Gemeenschap, en ‚de rest, 68% dus, voortkomend uit zijn beroepswerkzaamheden zonder dat andere factoren hiertoe hebben bijgedragen'. Van deze 68% zijn volgens de medische commissie 18% het gevolg van de gebeurtenissen op 6 oktober 1982, die tot verzoekers tuchtrechtelijk ontslag hadden geleid.

5. Bij besluit van 15 juli 1988 stelde verweerster zich op het standpunt, dat de medische commissie, door bij de vaststelling van de graad van de door de beroepsuitoefening veroorzaakte invaliditeit rekening te houden met een invaliditeit van 18% als gevolg van de gebeurtenissen van 6 oktober 1982, ‚buiten de perken van haar opdracht was getreden door zich uit te spreken over de rechtsgevolgen die aan haar medische bevindingen moesten worden verbonden, welke bevoegdheid bij uitsluiting aan de administratie toekomt'. Met een beroep op het arrest van het Hof van 21 januari 1987 (zaak 76/84, Rienzi, Jurispr. 1987, blz. 315) zette verweerster in dit besluit uiteen, dat deze 18% niet werden gedekt door de verzekering tegen beroepsziekten in de zin van artikel 73 van het Statuut; op basis van dit artikel bepaalde zij verzoekers invaliditeit derhalve op 50%. Op 7 oktober 1988 diende verzoeker krachtens artikel 90, lid 2, van het Statuut een klacht in tegen dit besluit. De Commissie nam op 20 april 1989, binnen de in artikel 91, lid 3, tweede streepje, van het Statuut voorziene beroepstermijn een uitdrukkelijk afwijzend besluit."

In die omstandigheden stelde *F.* op 5 juli 1989 een beroep in, waarin hij concludeerde dat het het Gerecht behage:

a) het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren;

b) nietig te verklaren het besluit van de Commissie, vervat in de brief van 15 juli 1988 van R. Hay, waarbij verzoekers blijvende invaliditeit die uit zijn beroepswerkzaamheden voortkomt, werd teruggebracht tot 50%;

c) verzoeker een schadevergoeding toe te kennen waarvan het bedrag overeenkomt met 24 maanden basissalaris van een ambtenaar met de rang A 5, salaristrap 6;

d) verweerster te verwijzen in de kosten van het geding.

De *Commissie* concludeerde dat het het Gerecht behage:

— het beroep in zijn geheel te verwerpen en het tweede middel niet-ontvankelijk en ongegrond te verklaren;

— verzoeker ingevolge de artikelen 69, paragraaf 2, en 70 van het Reglement voor de procesvoering in zijn eigen kosten te verwijzen.

Tot staving van het bij het Gerecht ingestelde beroep voerde verzoeker twee middelen aan, betreffende schending van artikel 73 en van artikel 78 Ambtenarenstatuut.

Ten aanzien van het eerste middel overwoog het Gerecht in het bestreden arrest:

„(...)

12. Het Gerecht constateert allereerst, dat de medische commissie in haar rapport aan het tot aanstelling bevoegd gezag duidelijk heeft vastgesteld, dat de blijvende gedeeltelijke invaliditeit definitief op 80% moet worden bepaald, waarvan 12% verband houdt met verzoekers gezondheidstoestand vóór zijn indiensttreding bij de Gemeenschap en ‚de rest, 68% dus, voortkomt uit zijn beroepswerkzaamheden bij de Gemeenschap, zonder dat andere factoren hiertoe hebben bijgedragen' (blz. 26 van het rapport van de medische commissie).

13. Bovendien heeft de medische commissie in de motivering van haar rapport duidelijk en onweerlegbaar het oorzakelijk verband — in de zin van artikel 73 van het Statuut en van de Regeling — aangetoond tussen de beroepsuitoefening en het omstreden invaliditeitspercentage van 18%. Zij heeft in haar rapport in het hoofdstuk ‚Bespreking' haar conclusie immers gemotiveerd als volgt: ‚Onzes inziens is duidelijk, dat de feiten van 6 oktober 1982 een rechtstreeks gevolg zijn van de moeilijkheden die de patiënt reeds enkele jaren in zijn werk ondervindt. Het hem verweten agressieve gedrag is een uiting van zijn psychische aandoening en maakt daarvan deel uit. Wij zijn dus van mening, dat de door ons vastgestelde blijvende gedeeltelijke invaliditeit volledig is terug te voeren op de arbeidsomstandigheden die voor F. golden en die de voornaamste oorzaak vormden van de verslechtering van een reeds eerder bestaande ziekte' (blz. 23 en 24 van het rapport van de medische commissie).

14. De medische commissie heeft dus genoegzaam aangetoond dat de verergering van verzoekers invaliditeit na het incident van 6 oktober 1982 in werkelijkheid veroorzaakt is door zijn beroepswerkzaamheden in dienst van de Gemeenschap, aangezien zij uiteindelijk het gevolg was van de beroepsziekte waaraan verzoeker tevoren reeds leed. De medische commissie heeft, zoals zij verplicht was, in haar rapport ‚een begrijpelijk verband gelegd tussen de medische bevindingen [in het rapport] en de conclusies die zij daaraan verbindt' (arresten van het Hof van 26 januari 1984, zaak 189/82, Seiler, Jurispr. 1984, blz. 229, r. o. 15, en 10 december 1987, zaak 277/84, Jänsch, Jurispr. 1987, blz. 4923, r. o. 15).

15. Het Gerecht is derhalve van mening, dat de medische commissie enkel de medische conclusies heeft getrokken uit haar bevindingen inzake de oorsprong van verzoekers ziekte, en zich niet op het terrein van de juridische toetsing heeft begeven.

16. Uit een en ander volgt, dat verweerster het medisch advies onjuist heeft uitgelegd door enkel te letten op het verband tussen het omstreden invaliditeitspercentage van 18% en de feiten van 6 oktober 1982, zonder rekening te houden met de in het medische rapport duidelijk vastgestelde samenhang tussen dit incident en de reeds bestaande ziektetoestand waarvan in het rapport wordt vastgesteld dat deze zijn oorsprong vond in verzoekers beroepswerkzaamheden. Waar het besluit de beroepsmatige oorsprong van het omstreden deel van verzoekers invaliditeit niet erkent, wijkt het dus af van de conclusies van het medisch rapport en stelt het een eigen beoordeling van een zuiver medisch probleem daarvoor in de plaats, hoewel dit tot de uitsluitende bevoegdheid van de medische commissie behoort, wier beoordeling als definitief moeten worden beschouwd wanneer zij, zoals in casu, onder reguliere omstandigheden tot stand is gekomen (zie de arresten van 29 november 1984, zaak 265/83, Suss, Jurispr. 1984, blz. 4029, r. o. 9-15, en 19 januari 1988, zaak 2/87, Biedermann, Jurispr. 1988, blz. 143, r. o. 8). Dienaangaande stelt het Gerecht vast, dat ook al heeft verzoeker zich op 6 oktober 1982 in strijd met zijn statutaire verplichtingen gedragen, niet kan worden betwist, dat de omstreden invaliditeit van 18% voortkomt uit zijn beroepswerkzaamheden. Dat zijn handelwijze tijdens het incident van 6 oktober 1982 in strijd was met het Statuut, neemt namelijk niet weg dat deze feiten verband houden met verzoekers tevoren reeds bestaande psychische problemen. De aard van verzoekers handelwijze doet dus niet af aan het door de medische commissie vastgesteld oorzakelijk verband tussen zijn tevoren reeds bestaande beroepsziekte en de omstreden toename met 18% van zijn invaliditeit.

17. Hieruit volgt, dat het besluit nietig moet worden verklaard, voor zover daarin bij de aan verzoeker wegens beroepsziekte toegekende schadevergoeding krachtens artikel 73 van het Statuut geen rekening is gehouden met de omstreden invaliditeit van 18%, waarvan vaststaat dat zij uit zijn beroepswerkzaamheden voortkomt.

(...)".

Ten aanzien van het tweede middel overwoog het Gerecht (in het bestreden arrest):

„(...)

22. Het Gerecht stelt in de eerste plaats vast, dat de Commissie verzoeker bij brief van 11 juni 1985 in kennis heeft gesteld van haar besluit de krachtens artikel 78 ingeleide invaliditeitsprocedure te beëindigen. Verder is het besluit van 15 juli 1988, waar-

tegen het onderhavige beroep is gericht, vastgesteld in het kader van de procedure van artikel 73. De Commissie heeft zich dus enkel uitgesproken over het verzoek ex artikel 73 en de eventuele toekenning van een invaliditeitspensioen dus niet in heroverweging genomen. Maar ook indien in dat besluit een stilzwijgende afwijzing van het op artikel 78 gebaseerde verzoek kan worden gelezen, dan nog zou deze afwijzing, bij gebreke van nieuwe elementen ten opzichte van het besluit van 11 juni 1985, een bevestiging van dit laatste besluit zijn en dus niet bezwarend kunnen zijn. Ook in de veronderstelling van een stilzwijgende afwijzing van een verzoek ex artikel 78, zou de op dit artikel gebaseerde vordering tot nietigverklaring van het besluit van 15 juli 1988 dus niet-ontvankelijk zijn.

23. Voorts wijst het Gerecht erop, dat het besluit van 11 juni 1985 onaantastbaar is geworden, doordat verzoeker er niet van in beroep is gekomen binnen de termijn van artikel 91, lid 2, van het Statuut. Dat verzoeker zijn rechten ter zake van de toepassing van artikel 78 zou hebben voorbehouden, kan in dit verband niet worden aanvaard. De klacht- en beroepstermijnen van de artikelen 90 en 91 van het Statuut zijn van openbare orde: zij zijn ingesteld ten einde de duidelijkheid en zekerheid van de rechtssituaties te verzekeren, en zijn geen middel waarover de partijen of de rechter naar believen kunnen beschikken (arresten van 12 december 1967, zaak 4/67, Collignon, Jurispr. 1967, blz. 455; 12 juli 1984, zaak 227/83, Moussis, Jurispr. 1984, blz. 3133, en 7 mei 1986, zaak 191/84, Barcella, Jurispr. 1986, blz. 1541). Hieraan doet met name niet af, dat verzoeker met zijn beroep tegen het tweede ontslagbesluit althans impliciet tegen de beëindiging van de procedure ex artikel 78 van het Statuut zou zijn opgekomen. Bij gebreke van nieuwe feiten en ingeval zijn beroep tegen dit ontslag werd verworpen, kon verzoeker tegen het hem bij brief van 11 juni 1985 meegedeelde besluit van de Commissie tot afwijzing van zijn verzoek ex artikel 78 immers enkel nog opkomen via de procedures van de artikelen 90 en 91 van het Statuut. Wel heeft verzoeker bij brief van 26 juni 1985 aan de directeur-generaal Personeelszaken en Algemeen Beheer een klacht tegen het besluit van 11 juni 1985 ingediend en daarbij conform de procedure van artikel 90 het doel en de redenen van zijn klacht duidelijk uiteengezet, doch hij heeft verzuimd binnen de gestelde termijn een beroep tot nietigverklaring van dat besluit in te stellen. Blijkens de stukken heeft de Commissie de klacht niet binnen vier maanden vanaf de dag van indiening beantwoord, zodat zij bij afloop van die termijn op 26 oktober 1985 moest worden geacht stilzwijgend te zijn afgewezen. Hiertegen stond beroep open gedurende drie maanden, vermeerderd met de termijn wegens afstand, die voor verzoeker, die op Corsica woont, zes dagen bedroeg. Verzoeker heeft binnen deze termijn bij het Hof geen beroep ingesteld tot nietigverklaring van het besluit van 11 juni 1985 en van het stilzwijgend besluit tot afwijzing van zijn klacht, zodat het besluit van 11 juni 1985 definitief is geworden (zie arrest van het Hof van 15 januari 1987, zaak 152/85, Misset, Jurispr. 1987, blz. 223).

24. Uit een en ander volgt, dat het aan artikel 78 ontleende tweede middel niet-ontvankelijk is. Het Gerecht behoeft zich in dit arrest dus niet uit te spreken over de met dit middel opgeworpen materiële vraag.

(...)".

Met betrekking tot de schadevordering overwoog het Gerecht in het bestreden arrest:

„(...)

29. Verzoekers grieven dienen stuk voor stuk te worden onderzocht.

30. a) Met betrekking tot de aan het begin van de invaliditeitsprocedure op 60% bepaalde blijvende invaliditeit — welk percentage in het medisch advies uitdrukkelijk als voorlopig was vermeld — stelt het Gerecht vast, dat verzoeker niet het bewijs heeft geleverd dat verweerster haar statutaire verplichtingen niet is nagekomen, en evenmin dat hij in de loop van deze procedure door het aan de Commissie verweten gedrag schade zou hebben geleden.

(...)

33. (...) het Gerecht [merkt] op, dat het overeenkomstig artikel 21 van de Regeling ter kennis van verzoeker gebrachte ontwerp-besluit van de Commissie met [artikel 20 van] die Regeling in overeenstemming is, in zoverre daarin een beroepsmatige invaliditeit van 30% wordt erkend, wat overeenkomt met het niet betwiste gedeelte van de blijvende invaliditeit zoals vastgesteld in het rapport van professor De Buck. Gelet op een en ander, stelt het Gerecht derhalve vast, dat de Commissie zich van haar statutaire verplichtingen jegens verzoeker heeft gekweten, en dat deze laatste bovendien het bewijs van de beweerde schade niet heeft geleverd. Hieruit volgt, dat het eerste onderdeel van het middel ongegrond is.

34. b) Met betrekking tot de vordering tot vergoeding van de schade die verzoeker zegt te hebben geleden doordat de Commissie geen rekening heeft gehouden met een fractie van 18% beroepsmatige invaliditeit, merkt het Gerecht allereerst op, dat de door verzoeker gestelde schade verband houdt met de vaststelling van het bestreden besluit. Dienaangaande is het Gerecht van oordeel, dat verzoeker voldoende recht zal worden gedaan wanneer het onrechtmatige besluit nietig wordt verklaard en de Commissie vervolgens ter uitvoering van dit arrest verzoekers beroepsmatige blijvende invaliditeit opnieuw bepaalt. Verzoeker heeft immers niet precies aangegeven hoe groot de schade is die het gevolg is van de verslechtering van zijn gezondheid en beroepssituatie. Hij heeft niet bewezen, of aangeboden te bewijzen, dat die verslechtering na het omstreden besluit is opgetreden, en evenmin dat er tussen de beweerde schade en dat besluit een oorzakelijk verband bestaat. Het tweede onderdeel van het middel is mitsdien ongegrond.

35. c) Het derde onderdeel van het middel, inhoudende dat verweerster in het bestreden besluit artikel 78 niet toepast, dient buiten beschouwing te blijven. De vraag of artikel 78 had moeten worden toegepast, is immers reeds onderzocht, waarbij het Gerecht tot het oordeel is gekomen dat het besluit op dat punt niet onregelmatig is. In dat opzicht valt de Commissie met betrekking tot het bestreden besluit dus geen dienstfout te verwijten en kan er dus geen schade zijn die voor vergoeding in aanmerking kan komen.

36. d) Met betrekking tot de schadevordering wegens de beweerdelijk onrechtmatige voortzetting van de tuchtprocedure door de Commissie tijdens verzoekers ziekteverlof, stelt het Gerecht vast, dat deze vordering niet hetzelfde voorwerp heeft als de in zijn klacht geformuleerde bezwaren. De klacht was immers enkel gericht tegen het bestreden besluit en tegen de invaliditeitsprocedure. De schadevordering op grond van een ernstige onrechtmatigheid in de vorm van voortzetting van de tuchtprocedure moet dus niet-ontvankelijk worden verklaard wegens miskenning van de administratieve procedure van artikel 90 van het Statuut, die eveneens geldt voor schadevorderingen van ambtenaren. Dit vindt bevestiging in de rechtspraak van het Hof, dat met betrekking tot schadevorderingen overwoog, dat ‚ambtenaren in een beroep bij het Hof enkel conclusies kunnen indienen die hetzelfde voorwerp hebben als de conclusies van hun klacht, en enkel bezwaren kunnen doen gelden die op dezelfde grond berusten als de in die klacht geformuleerde bezwaren' (zie arresten van 20 mei 1987, zaak 242/85, Geist, Jurispr. 1987, blz. 2181, r. o. 9, en 14 februari 1989, zaak 346/87, Bossi, reeds aangehaald). De schadevordering gebaseerd op de omstandigheden waaronder de tuchtprocedure is verlopen, is mitsdien niet-ontvankelijk.

(...)".

II — Voorwerp van en conclusies in hogere voorziening

Bij op 27 november 1990 ter griffie van het Hof neergelegd verzoekschrift heeft F. hogere voorziening ingesteld tegen voornoemd arrest, op grond van schending van het gemeenschapsrecht.

Bij memorie van antwoord neergelegd ter griffie van het Hof op 30 januari 1991, heeft de Commissie hogere voorziening ingesteld tegen datzelfde arrest, op grond van schending van het gemeenschapsrecht.

F. concludeert dat het den Hove behage:

— de hogere voorziening ontvankelijk en gegrond te verklaren;

— het arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 26 september 1990 te vernietigen, voor zover daarbij het middel ontleend aan artikel 78 Ambtenarenstatuut niet-ontvankelijk is verklaard en de schadevordering is ontzegd;

— bijgevolg het middel ontleend aan artikel 78 Ambtenarenstatuut ontvankelijk en gegrond te verklaren en te verstaan dat requirant recht heeft op een invaliditeitspensioen overeenkomstig artikel 78 Ambtenarenstatuut;

— requirant als schadevergoeding een bedrag toe te kennen gelijk aan 24 maandsalarissen van een ambtenaar in de rang A 5, salaristrap 6, subsidiair een door het Hof ex aequo et bono te bepalen bedrag;

— verweerster in alle kosten te verwijzen.

De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

— de door requirant ingestelde hogere voorziening ongegrond te verklaren;

— het bestreden arrest te vernietigen, nu daarbij het besluit van de Commissie van 15 juli 1988 is nietigverklaard voor zover het de blijvende invaliditeit op 50% bepaalde;

— requirant overeenkomstig artikel 122 van het Reglement voor de procesvoering in de kosten te verwijzen.

III — Middelen en argumenten van partijen

1. *De hogere voorziening van requirant*

Tot staving van zijn hogere voorziening voert requirant twee middelen aan.

Het eerste middel omvat twee onderdelen en betreft de termen van het arrest waarin het Gerecht heeft geoordeeld, dat het middel ontleend aan schending van artikel 78 Ambtenarenstatuut niet-ontvankelijk en ongegrond was. Het tweede middel tot staving van zijn hogere voorziening, betreft de afwijzing van zijn schadevordering door het Gerecht.

Het eerste middel

Ten aanzien van het eerste onderdeel van het eerste middel betoogt *requirant*, dat de brief van 11 juni 1985 geen besluit tot afwijzing van zijn aanvraag om invaliditeitspensioen was. Naar de inhoud was die brief geenszins een besluit, maar een interpretatie door de directeur-generaal van een nieuwe gebeurtenis, waaraan de gevolgtrekking werd verbonden, dat de aanvraag geen zin meer had. De brief van requirant van 26 juni 1985 aan de directeur-generaal kan derhalve niet worden beschouwd als een klacht in de zin van artikel 90 Ambtenarenstatuut, maar enkel als een schriftelijke precisering. Het ontbreken van een antwoord op die brief kan dus niet als een stilzwijgend besluit tot afwijzing van de aanvraag om invaliditeitspensioen worden aangemerkt. Volgens requirant bevatte het besluit van 15 juli 1988 de eerste duidelijke afwijzing van zijn aanvraag. Het Gerecht heeft dus ten onrechte geoordeeld, dat het middel ontleend aan schending van artikel 78 Ambtenarenstatuut niet-ontvankelijk was.

Wat het tweede onderdeel van dit eerste middel betreft, beklemtoont requirant enerzijds, dat artikel 73, lid 2, sub c, laatste zin, Ambtenarenstatuut duidelijk bepaalt, dat samenloop van uitkeringen bij beroepsziekte met de in hoofdstuk 3 van het Ambtenarenstatuut vastgestelde pensioenen mogelijk is. Bovendien kon, nu het recht op uitkeringen wegens beroepsziekte en het recht op een invaliditeitspensioen dezelfde grondslag hebben, het in artikel 78 bedoelde invaliditeitspensioen hem niet worden ontzegd, wanneer hem wel uitkeringen krachtens artikel 73 Ambtenarenstatuut werden toegekend.

Ten aanzien van het eerste onderdeel van het eerste middel betoogt de *Commissie* allereerst, dat volgens vaste rechtspraak van het Hof als besluiten moeten worden beschouwd de handelingen die de definitieve wilsverklaring van de instelling vormen. Vormt dus een besluit, de handeling waarbij de Commissie ondubbelzinnig een maatregel heeft vastgesteld met voor de belangen van de betrokkenen ongunstige en voor hen verbindende rechtsgevolgen. Het besluit van 11 juli 1985 nu is onbetwistbaar een dergelijke handeling, zodat het tegen het besluit van 15 juli 1988 gerichte beroep van requirant niet-ontvankelijk is.

Subsidiair betoogt de Commissie, dat de brief van 22 maart 1985, betreffende zijn verzoek om toepassing van artikel 78 Ambtenarenstatuut, naar de vorm een verzoek was in de zin van artikel 90, lid 1, Ambtenarenstatuut. Zou de brief van 11 juni 1985 geen uitdrukkelijk besluit zijn, dan nog is het vier jaar later ingestelde beroep van requirant dus kennelijk tardief.

Volgens de Commissie had het besluit van 15 juli 1988 uitsluitend betrekking op het verzoek uit hoofde van artikel 73 Ambtenarenstatuut en niet op de aanvraag om invaliditeitspensioen. Het debat over deze aanvraag is derhalve sedert lang gesloten.

De Commissie beklemtoont vervolgens, dat zij het met requirant erover eens is, dat zijn brief van 26 juni 1985 niet de kenmerken van een klacht maar van een schriftelijke precisering vertoonde, en enkel betrekking had op artikel 73 Ambtenarenstatuut. Volgens de Commissie was die brief bedoeld om ervoor te zorgen, dat de procedure van artikel 73 op regelmatige wijze zou worden voortgezet en tot een goed einde gebracht. Het Gerecht heeft die brief dus ten onrechte als een klacht beschouwd.

Volgens de Commissie heeft deze overweging evenwel geen gevolgen voor het bestreden arrest, nu vaststaat dat requirant tegen het besluit van 11 juni 1985 geen klacht heeft geformuleerd, zodat zijn beroep in ieder geval niet-ontvankelijk was.

Ten aanzien van het tweede onderdeel van het eerste middel, betreffende de gegrondheid van de aanvraag om invaliditeitspensioen, betoogt de Commissie, dat een dergelijk pensioen slechts kan worden toegekend aan een ambtenaar die is getroffen door een blijvende invaliditeit die als volledig wordt beschouwd en het hem onmogelijk maakt, met een ambt van zijn loopbaan overeenkomende werkzaamheden te verrichten. Requirant kan niet beweren, dat de onmogelijkheid om zijn werkzaamheden te verrichten aan zijn invaliditeit is te wijten, aangezien zij het gevolg is van zijn ontslag. In casu is dus aan een van de wezenlijke voorwaarden voor toepassing van artikel 78 Ambtenarenstatuut niet voldaan.

Het tweede middel

Requirant verwijt het Gerecht te hebben geoordeeld, dat hem voldoende recht zou worden gedaan door de uitvoering van zijn arrest waarbij het besluit van de Commissie van 15 juli 1988 is nietigverklaard voor zover het zijn blijvende invaliditeit op 50% bepaalde. Volgens requirant heeft het Gerecht zodoende geweigerd de werkelijk geleden schade in aanmerking te nemen.

Volgens requirant is de door hem geleden schade aanzienlijk en onbetwistbaar. Het litigieuze besluit van 15 juli 1988 en de lengte van de procedure die eraan voorafging, hebben tot de in het rapport van de medische commissie en in de rapporten van de artsen vastgestelde verslechtering van zijn gezondheidstoestand bijgedragen en zijn kansen op herplaatsing doen afnemen. Doordat het besluit van 15 juli 1988 onbillijk en ongegrond was heeft hij de kosten van een beroep in rechte moeten dragen en al zijn energie moeten besteden aan de procedure voor het Gerecht. Anderzijds wordt de immateriële, lichamelijke en financiële schade die het gevolg is van het besluit van 15 juli 1988, door het arrest van het Gerecht niet goedgemaakt. De nietigverklaring van dat besluit is niet meer dan de terechte erkenning van een wettig recht maar biedt geen compensatie voor de ellende die hij heeft moeten doormaken om de erkenning van dat recht te verkrijgen.

De *Commissie* merkt op, dat de enige „onrechtmatige handeling" waarop requirant zich beroept, het feit is dat zij de invaliditeit op 50% en niet op 68% heeft bepaald. In dit verband ontkent zij enige dwaling of fout te hebben begaan die tot schadevergoeding aanleiding kan geven. Bovendien heeft requirant geen enkel causaal verband tussen de gestelde schade en het besluit van de Commissie van 15 juli 1988 aangetoond. Alleen de gerechtskosten zouden het voorwerp van een schadevordering kunnen zijn. Die kosten zijn echter, conform de uitspraak van het Gerecht, door haar gedragen.

Subsidiair betoogt de Commissie dat, zoals het Gerecht heeft geoordeeld, aan requirant voldoende recht wordt gedaan wanneer het onrechtmatige besluit nietig wordt verklaard en de Commissie ter uitvoering van het arrest de uit de beroepswerkzaamheden van requirant voortkomende blijvende invaliditeit opnieuw bepaalt. Requirant heeft niet het bestaan bewezen van andere schade dan die welke voortvloeit uit het door het Gerecht nietigverklaarde besluit. Met betrekking tot het schadebedrag, door requirant begroot op 24 maandsalarissen van een ambtenaar A 5, salaristrap 6, beklemtoont de Commissie, dat requirant zijn aanspraken dienaangaande niet heeft gewijzigd, zelfs al is de grondslag van zijn hogere voorziening beperkter dan die van het beroep dat hij bij het Gerecht had ingesteld.

2. *De hogere voorziening van de Commissie*

In haar memorie van antwoord vordert de Commissie tevens vernietiging van het arrest van het Gerecht, waar daarbij het besluit van de Commissie van 15 juli 1988 is nietigverklaard voor zover het de blijvende invaliditeit op 50% bepaalde.

Tot staving van die hogere voorziening voert de *Commissie* aan, dat de medische commissie haar bevoegdheden heeft overschreden waar zij overwoog, dat bij de vaststelling van de aan requirant toegekende vergoeding, de 18% moest worden meegerekend. Zij beklemtoont, dat volgens 's Hofs rechtspraak de medische commissie uitsluitend bevoegd is tot het geven van een medisch oordeel. De medische commissie mag hieraan dus in geen geval een juridische kwalificatie geven (zie arrest van 21 januari 1987, zaak 76/84, Rienzi, Jurispr. 1987, blz. 315). Volgens de Commissie blijkt ook uit 's Hofs rechtspraak, dat de medische commissie enkel bevoegd is om de oorsprong van de arbeidsongeschiktheid te bepalen en na te gaan, of er een voldoende direct verband bestaat tussen de aandoening van requirant en een specifiek

en typisch risico dat inherent is aan de door hem regelmatig verrichte werkzaamheden. Alleen de administratie is echter bevoegd, aan de medische vaststellingen rechtsgevolgen te verbinden en, onder toezicht van het Hof, te beoordelen of de invaliditeit het gevolg is van een met de statutaire verplichtingen van de ambtenaar strijdige gedraging (zie onder meer de arresten van 21 januari 1987, Rienzi, reeds aangehaald; 12 januari 1983, zaak 257/81, K., Jurispr. 1983, blz. 1; en 26 januari 1984, zaak 189/82, Seiler, Jurispr. 1984, blz. 229).

Volgens de Commissie heeft requirant niet betwist, dat na het incident van 6 oktober 1982 tegen hem een tuchtprocedure werd ingeleid en dat hij na afloop daarvan is ontslagen. In die omstandigheden is de vraag of dat incident een risico in de zin van artikel 73 Ambtenarenstatuut vormt, dan wel of het gaat om een risico dat voortvloeit uit de schending door requirant van zijn statutaire verplichtingen, van juridische aard. Het staat dus aan het tot aanstelling bevoegd gezag, die vraag te beantwoorden. Zij voegt daaraan toe dat, wanneer de ziekte geen verband houdt met de beroepsuitoefening maar met risico's voortvloeiende uit met de statutaire verplichtingen van de ambtenaar onverenigbare gedragingen, het tot aanstelling bevoegd gezag verplicht is vast te stellen, dat de ziekte van requirant geen beroepsziekte is (arrest van 21 januari 1987, Rienzi, reeds aangehaald, r. o. 20-22).

Ten slotte merkt de Commissie op, dat de medische commissie in feite de conclusie waartoe het tot aanstelling bevoegd gezag in zijn ontslagbesluit was gekomen, te weten dat requirant, zoals hij trouwens niet heeft betwist, verantwoordelijk was voor zijn daden, opnieuw ter discussie stelt.

Interveniënte in de procedure voor het Gerecht, de naamloze vennootschap Royale Belge, deelt het standpunt van de Commissie met betrekking tot het onderdeel van de memorie van antwoord, dat strekt tot gedeeltelijke vernietiging van de beslissing van het Gerecht. Zij verwijt het Gerecht enerzijds, zijn beoordeling te hebben gebaseerd op uittreksels uit het rapport van de medische commissie, die de motivering van de conclusies daarvan niet nauwkeurig weergeven, en anderzijds, van dat rapport een uitlegging te hebben gegeven die met de bewoordingen zelf ervan onverenigbaar is. Zij deelt de zienswijze van de Commissie, dat de medische commissie bevoegd was vast te stellen, dat de blijvende beroepsmatige invaliditeit van 18% van requirant, te wijten aan de verslechtering van de reeds bestaande ziekte, haar oorsprong vond in de gebeurtenissen van 6 oktober 1982, maar dat haar bevoegdheid tot deze vaststelling was beperkt. Het stond derhalve niet aan de medische commissie te zeggen, zoals zij in haar rapport heeft gedaan, of die verslechtering krachtens artikel 73 Ambtenarenstatuut „diende" te worden vergoed. Alleen de administratie kon bepalen of die gebeurtenissen een uitvloeisel waren van een aan het verrichten van de gewone werkzaamheden van requirant inherent specifiek risico, dan wel van een met zijn statutaire verplichtingen strijdige gedraging. Volgens interveniënte heeft de medische commissie in casu aan de medische vaststellingen juridische conclusies verbonden, die uitsluitend aan de soevereine beoordeling van de administratie staan.

P. J. G. Kapteyn
rechter-rapporteur